

LUKU 1

Viimeiset, kylmän kurjistamat ruskanlehdet leijailivat lohduttomasti pitkin tievoja ja jäkäläkankaita. Kalsea pohjoistuuli riepotteli niitä suruttomasti välittämättä siitä, että ne olivat yksin ja onnettomina, emopuistaan irronneina vailla muiden vehreiden sisarustensa ympärilleen luomaa turvaa. Kulpakkokuu oli koittanut ja luonto tunsu sen ytimissään. Kaikki kukkiva ja eläväinen kasvusto olisi jälleen väistytävä tulevan talven edestä. Pitkä lepo tulisi taas koittamaan sekä rantaniityille, jäkäläkankaille, sakeisiin kuusimetsiin että purojen pientareille.

Talvi teki tuloaan myös Karijoen rantamille ja Aigin turvekodalle. Hyytävä viima puri sitkeästi pihatantereella makailevaa Njaiti-poroa. Se oli viettänyt koko syksyn porojen juhla-aikaa, jolloin sääsket ja kesän kuumuus eivät vaivanneet sitä ja kaltaisiaan. Koko syksyn Njaiti oli juossut vaadinten perässä huolelta, välillä kaltiosta vettä siemaisten ja toisten hirvaiden kanssa sarvillaan kolistellen. Toki Njaiti oli ehtinyt syödäkin, sillä syksyn sienisato oli ollut äärimmäisen runsas ja monilajinen. Se olisikin

porojen pelastus, jos talvesta tulisi paksuluminen ja pitkäkestoinen.

Tiukka ja pureva pohjoistuuli kylmäsi ilmaa niin, että viimein myös talven ensimmäiset lumihiihtaleet alkoivat putoilla maahan. Ne kilvoittelivat syksyn viimeisten ruskanlehtien kanssa siitä, kenen oli oikeus näkyä ja kenen puolestaan kadota. Yhä runsaammaksi kävi ilmastaputoilevien lumihiihtasten määrä, ja ne helposti peittivätkin käpristyneet lehdenjäänteet alleen.

Myös Aigin turvekota alkoi peittyä lumesta. Itse isäntä joutuikin latomaan polttopuita tulipesäänsä, jotta kodassa roihuava tuli ehtisi häivyttää savuaukosta putoavat hiihtaleet. Talvi oli koittanut – tai sitten ei. Usein kulpakkokuun loppupuoli toi mukanaan lämpimät suvikelit, jotka sulattivat suuremmankin lumimäärän. Olipa joskus satanut jopa kyynärän verran lunta, mutta lämpöaallon saavuttua se oli saattanut kadota niinkin nopeasti kuin puolen päivän aikana.

Aigi katseli liekehtivää tulisijaansa seestynein silmin. Hän koki olonsa hiukan murheelliseksi kesän vaihtuessa talveksi. Se ei voinut olla vaikuttamatta Aigin eikä muidenkaan elävien mielentilaan. Talven tuloon ei pystynyt lopulta valmistautumaan, vaikka sen saapumisen tiesi hyvin ennalta. Mieli synkkeni, kun ensimmäiset lumihiihtaleet alkoivat leijailla.

Jonkun ajan totuttelun jälkeen jopa talvi alkoi näyttää kauniilta. Pitkä pimeys takasi sen, että unikin tuli paremmin iltaisin silmään, kun keskiyön auringonvalo ei tunkeutunut läpi jokaisesta kodan nurkasta.

Aigi mietiskeli asioita, mutta tunsi olonsa varsin tylsistyneeksi. Hän pohti, mitä arkisia toimia hänellä olisi vielä jäljellä, muttei huomannut mitään. Olihan hän jo aiemmin hoitanut työt talven varalle. Hän oli kerännyt runsaasti hilloja, puolukoita, mustikoita ja variksenmarjoja selvitäkseen talven yli.

Hän oli ampunut jousellaan kookkaan, vasattomaksi jääneen hirvivaatimen, jonka lihat hän oli savustanut ja säilönyt. Selän hän oli keittänyt ensimmäiseksi, tappa-jaiskeitoksi. Hirventaljan hän oli kuivattanut pingottamalla sen köysillä kahden petäjän väliin, jotta se ei kutistuisi kuivuessaan. Tuota taljaa hän sitten käyttäisi kodan savuaukon suojana öisin, jotta yhtäkkinen lumisade ei peittäisi kodan sisäosaa nietokseksi, kun hän itse uinuisi kuin karhu talviuudessaan.

Tuli iski kipinöitään. Kodan sisus oli tuoreiden koi-vujen polton myötä savun peittämää, mutta Aigia se ei juuri haitannut. Hän oli jo lapsuudesta saakka totutellut savuisiin laavuihin ja turvekotiin, joten höyryistä sakea asumus oli hänen mielestään lähinnä kodikas.

Yhä sankkeneva lumisade oli puolestaan asia, joka ahdisti Aigia. Talvi toisi jälleen ilkeät eläväiset, Hahtezanin ja Stallun johdolla, ja se loisi pelkoja kaikille muille. Niille, joita Njavezanin ja Beaivin, auringonjumalan, lämpö ei enää sydäntalvella lämmittänyt.

Ehkä Hahtezan ja Stallu aloittaisivat sortonsa vasta loppukuun suvisäiden jälkeen. Yleensä Stallukaan ei uskaltanut valjastaa raitoan ennen kuin maassa oli riittävästi lunta. Se pelkäsi joutuvansa kävelymieheksi, jos

suojasään yllättäessä sattuisi olemaan etäällä kotikodaltaan. Kulpakkokuun loppupuolen suvet olivat Eläväisten maailmassa niin yleisiä, ettei niiden tarvinnut edes joka vuosi toteutua – silti niiden uhka riitti siihen, ettei Stallu uskaltanut kauaksi pihaltaan.

Lumisade Aigin kodan ulkopuolella jatkoi yltymistään ja pihalla maanneen Njaitin turkki alkoi saada valkoista väritystä. Onneksi lumi ei tullut räntänä, kuten usein tuohon ajankohtaan, vaan kunnollisena pakkaslumena. Porontaljalla maaten, välillä tulipesään puita lisäten, Aigi harhaili ajatuksissaan. Olisi mukava matkata jonnekin, sillä edellisen Saivomaailman matkan jälkeen hän ei ollut nähnyt muita eläväisiä kuin jängillä samoavia hirviä, rykimäaikaisia poroja, kaakattavia metsähanhia ja rumasti kirkuvia kurkia.

Muutaman kerran syksyllä Aigi oli uskaltanut harjoittelemaan erilaisia noitaoppeja. Kerran syyskuun alussa hän oli poiminut syksyisestä sienisadosta varastoonsa seitikkejä ja punakärpässieniä, joita hän oli liottanut koivunkäävästä valmistamaansa juomaan. Hän oli leikellyt liuokseensa myös ohukaisia siivuja kesäisen Karijoen rannalta keräämistään väinönputkista.

Liuoksen valmistuttua hän oli jättänyt sen lepäämään ja keräämään voimia, jotta se olisi ollut mahdollisimman vahva ja voimallinen silloin, kun sen nautinnan aika viimein koittaisi. Juoman levätessä hän oli valmistanut itselleen samanlaisen kannuksen, jota oli nähnyt ulda-tietäjä Sarrinkin käyttävän.

Ennen kuin Aigi oli nauttinut juomaansa, hän oli opetellut vielä muutaman voimajoiun lovimatkaa var-

ten. Niillä hän voisi ottaa hahmokseen haluamansa eläimen. Ajankohdankin piti olla oikea, sillä lovimatkalta lähdön tuli aina tapahtua kiireettömässä ja rauhallisessa tunnelmassa.

Aigi oli valinnut ajankohdakseen pimeän syysyön, jolloin hän oli nähnyt revontulten välkehtivän turvetkotansa savuaukossa. Tulipesän hohkatessa hiillostaan Aigi oli naukannut voimajuomastaan, kaivanut kannuksensa esiin ja aloittanut joikulaulantansa...

”Nuu, nuu, nuu... Nyt joikastan... Luu, luu, luu... Valkoisen hirvasporon... Nuu, nuu, nuu... Nyt otan sen... Nuu, nuu, nuu... Minun tokkaan... Luu, luu, luu... Ja kohta jo... Nuu, nuu, nuu... Olen se itse... Luu, luu, luu...”

Joikailtuaan aikansa silmät ummessa hiilloksen himmeässä hohteessa Aigi oli vihdoin saavuttanut tilan, jossa hän huomaamattaan vajosi yhä syvemmälle sielunsa sopukoihin. Hänen ulkoisen olemuksensa romahdettua porontaljalle pitkitysten hänen sisäinen minänsä jatkoi matkalle kummallisille ja kiehtoville loven maille. Sinne hän nyt ensimmäistä kertaa päätyisi omien loitsujensa seuraamuksena, eikä kuten aiemmin – joko nukkessaan tai Sarri-tietäjän opastuksella.

Aigi tunsu pyörivänsä ja häntä alkoi myös huimata. Hän pyöri ja kieppui, kiihdyttäen yhä vauhtiaan myötäpäivään. Vihdoin, kun hän tunsu olonsa todella heikoksi ja oli jo melkein oksentamaisillaan, hän pysähtyi. Aigi pysähtyi pimeään tilaan, jonka hän kuvitteli olevan alkusyksyisen metsän. Eläinten ääniä ei kuulunut laisinkaan, mutta hän tunsu lämpimän ilman.

Hänen nenänsä osoitti vastatuuleen, joka sekin oli melko vaisu ja kepeä. Hän haistoi tuoksuja, joita ei ollut aikaisemmin kuvitellut olevan edes olemassa. Hajuaisti oli yllättävän herkkä, sillä kaikki syksyisten kasvien ja sienten tuoksut osuivat hänen nenäänsä tarkkoina ja eriteltynä. Se oli kummallista, mutta hän ei heti ymmärtänyt syytä havainnoilleen.

Aigi tunsi makaavansa. Hän makasi kovalla maapohjalla, riekonmarjavarpujen kutitellessa hänen vatsaansa. Hänen kaulansa tuntui ihmeellisen raskaalta. Myös hänen omat tunteuksensa herättivät hänessä kummastusta – Aigi tunsi sisällään äärimmäistä raivoa, halua tapella ja halua siittää naaraita. Tokihan hän tunsi tavallisestikin toisinaan vihaa ja raivoa sekä vetoa vastakkaista sukupuolta kohtaan, muttei koskaan näin voimakkaasti.

Toisaalta hän tunsi sisimmässään myös väsymystä, uupumusta, janoa ja nälkää, mutta siltikään ne eivät olleet hänen päällimmäisiä tunteitaan. Nyt hänen mielessään jylläsivät voimakkaimpina viha, raivo ja kiima. Ja nuo tunteet ajoivat kaikkien muiden tunteuksien edelle.

Aigi jatkoi riekonmarjavarpujen päällä makaamistaan. Juuri nyt hän ei tuntenut tarvetta liikkua mihinkään, sillä hänen vaistonsa käskivät hänen maata. Niinpä hän edelleenkin vain makasi, vaikkei se tuntunut kovin hyödylliseltä.

Yhtäkkiä, kuin pirstoen hiljaisuuden, hukat haukahtelivat jossain kauempana. Hajua Aigi ei niiden läsnäolosta saanut, mutta jälleen hän huomasi yhden aistin olevan herkimmillään. Hänen kuulonsa oli juuri sillä

hetkellä niin hyvä, että hän kuuli kauempaakin kuuluvan äännähdyksen aivan kuin vierustaltaan.

Vaikka haukahtelut kuuluivat varsin hyvin, hän tunsikin kuitenkin jo luonnostaan äänien tulevan etäämpää. Pian hän kuuli, kuinka eläimet alkoivat nousta ylös hänen vierehtään. Ne ojentautuivat ylös nopeasti ja peloissaan, ja sitä samaa pedonpelkoa tunsikin hän itsekin. Aigi alkoi ihmetellä, mihin kummaan hän oli itsensä loihtinut.

Aigin vierellä maanneet eläimet säntäsivät pakoon kohti vastatuulta. Ne juoksivat rivakasti aivan kuin kyse olisi elämästä ja kuolemasta. Niin teki myös Aigi. Hän juoksi vihoissaan ja raivoissaan eläinten perässä, haluten pysäyttää pakenevat kumppanit mahdollisimman pian ennen kuin ne hajoavat kukin omille teilleen.

Aigi huomasi laukkaavansa nelinkontin, ja kohta hän huomasi olevansa se, miksi oli aikonut itsensä loih-tia. Vahvistuksen havainnolleen hän sai, kun hän alkoi röhkiä syvällä ja matalalla äänellä käskeäkseen muuta laumaa pysähtymään. Hän oli muuttunut valkoiseksi hirvasporoksi. Nyt hän juoksi hukkia paennutta laumaansa kiinni tokan valtiaan olemuksessa.

Äkättyään olemuksensa Aigi alkoi nauttia siitä. Ensimmäistä kertaa hänen oli onnistunut ottaa eläimen hahmokseen, ja se tuntui aika erikoiselta. Nyt hän ajatteli ymmärtävänsä myös Njaitia paremmin. Tunsihan hän nyt ne samat myrskyt, jotka Njaitinkin sisällä velloivat joka ikisenä syksynä, kun poron luonto alkoi viedä sitä isännän toiveista sen kummemmin piittaamatta.

Aigi sai viimein ajettua laumansa kokoon rajusti röhkimällä, matalalla hirvaan äänellä vaatimiaan rau-

hoitellen. Hukat olivat kuuluneet kaukaa etäältä ja vieläpä tuulen sivupuolelta, eikä porojen siten ollut lauskaan hätä. Pedot tuskin tiesivät koko porolaumasta. Aigi naaraineen laittoi jäkäläkankaalle maaten, odottaakseen aamua ja uutta päivää, jolloin kamppailu olemassaolosta jälleen jatkuisi.

Sitähän poron elämä oli, jatkuvaa taiteilua elämän ja kuoleman välissä. Joka välissä ahmat, hukat, karhut, kotkat ja satunnaisesti kaukaa etelän mailta vierailevat ilvekset riistivät osansa laumasta. Porot olivat ensin selvinneet vasavaiheesta yli, jolloin niillä olivat vielä uhkana myös ketut ja korpit. Nytkin, porojen riemun aikana syksyllä, ruuan riittäessä ja sääskien kaikottua, niiden piti jatkuvasti pelätä.

Yön taituttua Aigi laumoineen nousi jälleen jalkeille. Hän oli päätyntyn komean, valkoisen hirvaan olomuotoon, ja sen juuri kelottu sarvikruunu oli ruhtinaallisen suuri ja monihaarainen. Yhdessä mieskunnan vahvistaman, kyynärän levyiseksi kasvaneen niskan kanssa se aiheutti kunnioitusta koko eläinkunnassa.

Porohirvas oli syksyisin niin kiivas ja voimakas, etteivät metsän pedotkaan mielellään hyökänneet sen päälle. Ne kävivät kyllä vaadinten ja vasojen päälle, mutta hirvaita nekin välttelivät. Sen verran raju vastus tuo raavas token kuningas oli. Sen sijaan toiset samanmoiset hirvaat, kilpakosijat, rynnivät kyllä mielellään token valtiaan kimppuun. Aristelematta ne haastoivat lauman sen hetkisen päänpitäjän kamppailuun, ja taistelun tauottua jompikumpi pukareista saattoi löytää itsensä henkitoreissaan makaamasta veren värittämältä jäkäläkankaalta.

Taisteluja käytiin läpi syksyn sydänajan. Sen jälkeen alkoivat voimat ehtyä porohirvaista ja pian kulpakkuun, ”lamaan itsensä rykineen hirvaan kuun”, viimeisten päivien jälkeen nämä uljaat eläimet alkoivat pudotella sarvikruunujaan jänkien rannoille.

Rykimän loputtua niiden niskatkin alkoivat jälleen palautua tavallisiin mittoihinsa, eikä voima enää pauhannut kaulalihoissa kuten vielä päiviä aikaisemmin. Kiima-aika oli porohirvaille niin kuluttava koettelemus, että heikoimmat niistä saattoivat kuolla nälkään tai janoon, kun ne eivät tappeluiltaan ja yhdynnöiltään ehtineet edes syödä tai juoda.

Pohjolan kylmän keskipäivän koitteessa, auringon paistaessa hämyisästi, kuten kaamosta kohden mennessä oli tapana, Aigi sai kahtaalle kuljeskelevan vaadinlaumansa asettumaan edes iltapäivälevolle. Vaatimet vasoineen asettuivat jängän laidalle makaamaan hyvin tiiviiseen ryppääseen järjestäytyneinä. Pienet ylivuotiset hirvaat kiertelivät vaadinlauman ympärillä valmiina kiimatouhuihin, mikäli Aigin henkilöitymän, valkoisen hirvaan, huomio hetkeksikään hellittäisi.

Noista hirvasnuorukaisista ei kuitenkaan ollut kummoista vaaraa Aigille, joka ison hirvaan ominaisuudessa paimenteli pikkuhirvaita pelkällä rohisevan matalalla röhkinällään. Aigin vähänkään äännähtäessä ne karkasivat pensaiden suojiin piiloon, mutta tulivat sieltä kuitenkin vähän ajan kuluttua näköisille. Ne palasivat iskuetäisyydelle valtaisan kiiman ja koiraan luonnon ajamina, vaikka tuollainen käytös niille vaarallista olikin.

Aigikin ehti lepäämään. Hän laittoi makaamaan jängänrannan sammalikon päälle ja märehti märepaloja niin kuin muutkin lauman porot. Hetken aikaa maattuaan hän alkoi mietiskellä jo todellisuuteen palaamista. Matka oli onnistunut kaikin puolin hyvin. Hän oli osoittanut itselleen olevansa kykenevä ottamaan minkä tahansa eläimen hahmon omakseen pelkän voimajuoman ja lovijoion avulla.

Aigi oli jo lausuvinaan tietyt loitsut päästäkseen takaisin todellisuuteen, kun vielä vallitseva rykihirvaan luonto riisti tahdon häneltä. Häneen nenäänsä kantautui tuulen tuomana tuoksu, joka sai hänet säpsähtämään jalkeille. Lauman vaatimet eivät kyseisestä tuoksusta juuri perustaneet, mutta Aigilla – valkoisella hirvaalla, aivo-
verisuonet ja muutkin juonteet alkoivat pullistella.

Haju oli yksinäisen vaatimen, joka oli pian ilmestyvä jängän vastarannalle. Hirvaan luonto vei Aigia mukanaan ja yhtäkkiä hän huomasi laukkaavansa kohti naarasporoa. Se olikin oikein kaunis vaadin, varsinainen rotunaaras. Sen turkki oli virheettömän valkoinen, eikä se ollut vanha ja kurja vaatimen kuvatus, vaan nuori, ylivuotinen, juuri hedelmällisen iän tavoittanut token kaunotar. Ensin se seiso i jängän rannalla, kunnes Aigin huomattuaan lähti astelemaan takaisin läheiselle jäkäläkankaalle ikään kuin kiusoitellakseen valkoista hirvasta.

Valkoinen vaadin asteli kankaan harjanteen päälle, jonne se jäi odottelemaan kohti rientävää valkoista hirvasta. Aigin tarkoitus oli tuoda se osaksi omaa vaadinlaumaansa, joka oli jo valmiiksi kolmikymmenpäinen, vaadinten perässä kulkeneet vasat mukaan lukien. Po-

rohirvas ei kuitenkaan kiimapäissään miettinyt vaadinten lukumääriä, vaan se halusi siittää kaikki naaraat, jotka se vain sattui näkemään.

Havaittuaan lauman ulkopuolella uuden naaraan se riensi hakemaan sitä silläkin uhalla, että lauman vierustalla kuleksineet ylivuotiset porohirvaat ehtisivät tehdä omat temppunsa lauman muille vaatimille. Järki ei ollut valtahirvaan vallitseva ominaisuus, sillä kiihko, raivo ja äkkipikaisuus ajoivat aivotoiminnan edelle. Niinpä Aigikin, vaikka todellisuudessa olikin aloitteleva lovinoita, ajautui lähes tahtomattaan noiden luonnon synnyttämien alkuvoimien alaisuuteen.

Aigi oli juuri tavoittamaisillaan vaatimen, kun hän huomasi naaraan taustalta, pienen kumpupahasen katveesta astelevan valtavan kokoisen pikimustan hirvaan. Sen röhkäistyä tuntui kuin sen ääni olisi tuona hyisenä ja aurinkoisena syyspäivän hetkenä kantanut pitkälle jänkien ja jäkäläkankaiden taa.

Sen silmät verestivät aivan kuin se olisi aikeissa tappaa kaikki uhkaajat yhdessä tuokiossa. Sen aikomuksena oli selvästi lävistää kookkailla ja pitkillä sarvillaan sekä Aigin että pienempien hirvaiden ontelot niin, että hetken verran ilmaa imettyään niiden verenkierto sakkaisi pahemman kerran. Viimein, hetken aikaa kärvisteltyään, nämä kilpakosijat lyyhistyisivät lopulta maahan korisemaan viimeisiä henkosiaan.

Pikimusta hirvas oli valtava ja vihainen, ja se sai Aigin huolestumaan. Hänen muistissaan olivat neuvot, jotka hän oli saanut Galdulammen siialta aikaisemmin kesällä unten mailla taivaltaessaan. Siika oli varoittanut

Aigia kuolemasta loven mailla ollessaan, sillä tällä tuli olemaan peruuttamattomat seuraukset.

Aigi halusi paeta takaisin todellisuuteen. Se ei kuitenkaan onnistunut, vaikka hän kuinka olisi halunnut uhkaavaa, pikimustaa hirvasta paetakseen loiehtia loit-sut, joiden avulla hän matkaisi takaisin Eläväisten maailmaan. Syynä siihen oli hänen vallitseva luontonsa, joka ivasi hänen tahtoaan. Tuo luonto kuului valkoiselle hirvaalle, joka kuopi vihoissaan maata löydettyään eteensä vihdoinkin vertaisensa vastustajan. Se oli vähintään yhtä raivoissaan reviiressä tunkeilevalle hirvaalle kuin tämäkin oli valkoiselle hirvaalle.

Siinä nuo kaksi kuningasta sitten kiertelivät toisiaan, toinen toistaan tiukasti tuijottaen, valkoisen vaatimen kadottua paikalta yhtä nopeasti kuin oli paikalle ilmaantunutkin. Tunnelma oli äärimmäisen jännittynyt ja sitä kireämmäksi se kävi, mitä lähemmäksi toisiaan nuo kaksi hirvasta kiersivät. Pian niiden turkit koskivat jo toisiaan, kun ne vieläkin saartoivat toisiaan raivosta tulistuneina.

Ne himosivat valtaa, jonka voittaja olisi pian saava. Ne tiesivät, että tulevasta kamppailusta voittajana selviävä saisi kaikki jängänrannalla olevat vaatimet omakseen jatkamaan voittajan jaloveristä sukulinjaa. Ilmapiiri pingottui edelleen, kunnes nämä kaksi hirvasta viimein pysähtyivät. Tämän jälkeen, rinnakkain, ne lähtivät asatelemaan jängän keskiötä kohti. Siellä tultaisiin ratkaisuun, kumman olisi aika alistua.

Valkoisen hirvaan mielen sisällä Aigi tunsu hätäännyttä. Hän asteli keskelle jänkää, toisen hirvaan jäädes-

sä odottelemaan välimatkan venähtämistä. Musta hirvas oli jo asemissaan ja odotti Aigin kääntymistä suuntaansa sen merkiksi, että tämäkin olisi viimein valmis mittelöön. Pian Aigi olikin riittävän etäisyyden päässä, ja niin hän kääntyi.

Siinä, kymmenen sylin päässä toisistaan, keskellä jänkäpahasta mittailivat ne toisiaan katseillaan. Viileässä säässä, sierainten puskiessa lämmintä höyryä kylmään ilmanalaan, kuopivat hirvaat koparoillaan jänkäturpeita niin, että ne lentelivät useiden sylien päähän. Kohota, Aigin yllätykseksi, alkoi musta hirvas puhua hänen mielessään:

”Oletko Aigi?”

Kysyjä kuulosti vanhalta mieshenkilöltä, jonka äänensävy oli matala ja synkkä, mutta silti rauhallinen. Nuotti vaikutti niin tummanpuhuvalta, ettei kutsujan saattanut kuvitella olevan tavallisen eläväisen, kuten ihmisen tai gufihtaren. Paremminkin vaikutti siltä, että kyseessä saattoi olla itse Rudo, kulkutautien ja kuoleman haltija.

Ääni sai Aigin oivaltamaan pahan ilmentymän seisovan edessään. Muutoin niin rohkeana noidan alkuna tunsikin nyt selkäpiitänsä värisyttävän.

”Olen... Kuka sinä olet?” Aigi kysyi varovasti.

”Olen Mirku... Ja olen juuri aikeissa surmata sinut”, karmiva miesääni vastasi.

Aigi alkoi tuntea syvää pelkoa ja halua paeta. Hän halusi palata nopeasti takaisin todellisuuteen. Hän tahtoi lukea ne loitsut, jotka vapauttaisivat hänet valkoisen hir-

vaan olemuksesta. Silti hän ei vain kyennyt siihen, vaikka kuinka yritti.

Valkoinen hirvas, jonka vankina hän oli, halusi tappella. Se halusi ottaa tämän voiton, eikä sen mieleen juolahtanut minkäänlainen perääntyminen. Sen luonto oli monin verroin vahvempi kuin Aigin loitsut konsanaan, ja siksi se piti noitapoikaa vankina sisällään. Se kuopi jänkäpounuja koparoillaan yhä tihenevämmiin, eikä se aikonut vetäytyä mustan hirvaan edestä. Toinen hirvaista saattaisi kuolla, mutta se kuului vain mittelöön. Olisihan palkintokin lopulta riskin arvoinen: kiistämätön herruus ja vaadinten siitos.

Niinpä nuo kaksi raavasta hirvasta aikansa toisiaan mittailtuaan lähtivät rynnimään täyttä vauhtia toisiaan kohden. Ne eivät katsoneet eteensä eivätkä kierrelleet jängän vetisempiä kohtia, vaikka joutuivatkin hidastamaan vauhtiaan noilla sijoilla. Ne olivat niin keskittyneitä toisiinsa, etteivät ne juuri huomanneet luonnon muovaamia esteitä välissään. Toisissaan katseensa pitäen ne syöksyivät eteenpäin seurauksista välittämättä.

Viimein sarvikruunut kolisivat yhteen. Ne paukuttivat toisiinsa niin suurella voimalla, että koko jänkä kaikui. Oudompi olisi saattanut kuvitella ukkosenjumala Termiksen tervehtivän taivaasta käsin jyrisevällä äänellään. Niin ei kuitenkaan ollut, vaan kaksi noitaa, nuorempi ja vanhempi, ottivat yhteen kookkaiden porohirvaiden ominaisuudessa.

Sarvet yhteen kietoutuneina hirvaat puskiivat toisiaan kohden. Taistelu ei suinkaan ollut vielä päätöksessään, vaan paremminkin vasta alkamaisillaan. Kum-

pikaan ei varmasti antaisi periksi ennen kuin toinen makaisi kyljellään kuolonkankeana, viimeisiä kouristuksia kouristellen.

Päätettä ei kuitenkaan ollut näkyvillä, sillä kummallakin oli vielä rutkasti voimia jäljellä. Ne rehkivät niin kauan, kunnes musta hirvas viimein löysäsi otteensa. Peräännyttyään se otti muutaman sylin mitan verran takaaskelia vain iskeäkseen uudelleen vielä suuremmalla voimalla kuin ensimmäisellä kerralla. Valkoinen hirvas ei kuitenkaan taipunut. Sekin vetäytyi iskeäkseen hirmuisen vastaiskun, jonka myötä tanner kumisi.

Tätä ne jatkoivatkin tovin aikaa toistellen. Välillä toinen irrotti otteensa hetkellisen väsymyksen uuvuttamana. Ne eivät kuitenkaan olleet vielä siinä vaiheessa, että kumpikaan olisi ollut läpeensä väsynyt. Vielä ne jaksoivat, sillä olihan päivänvaloakin jäljellä pitkälle iltapäivään saakka.

Korvit kaartelivat taistelevan kaksikon yllä. Ne raakuivat kaltaisiaan paikan päälle, sillä ne olivat jokseenkin varmoja siitä, että pian toinen hirvaista makaisi lyötynä rapakossa. Myös jängän laidalla maanneet vaatimet olivat ihmeissään. Tällaista porohirvaiden välistä tappelun nujakkaa eivät nekään olleet kuunaan nähneet.

Molemmat hirvaat vain puskiivat toisiaan kohden röhkivällä äänellään Murahdellen. Kohta ne hellittivät ja puuskuttivat sisällä pidättämäänsä hengitysilmaa ulos vain vetääkseen sitä taas sisäänsä uutta koitosta varten. Väsymyksen merkit alkoivat hiljalleen näkyä. Työntö ei ollut enää niin rajua. Selvää alkoi olla se, että jommankumman olisi pian nöyryyttävä vahvempansa edessä.

Vielä nämä uljaat jänkäpahasten jättiläiset, jäkäläkankaiden järkkymättömät, jaksoivat nujakoida. Iskuitten ne kuitenkin hyytyivät, ryntäysten välisten taukojen käydessä yhä pidemmiksi. Pian olisi vääjäämättä käyvä päätökseen sekä mustan ja valkoisen hirvaan että mirkulaisten ja vuolabbien taistelu...

Aigi oli väsynyt, kuten oli häntä mielensä sisässä kantanut valkoinen hirvaskin. Askel painoi kuin kantamus, kun he laahustivat etäämmälle iskeäkseen vielä kerran Mirkun ja mustan hirvaan päälle, kuten jo niin monta kertaa aiemminkin. Juuri kun Aigi ja valkoinen hirvas olivat kääntymäisillään vauhdinottoon uutta puskoa varten, Aigi huomasi mustan hirvaan kieroilevan. Se ei ollutkaan peruuttanut, vaan oli jo ryntäämässä täydellä nopeudella valkoisen hirvaan oikeaa kylkeä vasten.

Aigi ei ehtinyt tehdä mitään, kun hän tunsu jo sarvikruunun lävistävän ontelonsa. Kipu ei ensin tuntunut, mutta jo hetken päästä rintaa alkoi vihloa pistävän korventavasti. Musta hirvas veti sarvensa pois viimeistelläkseen kivuissa kärvistelevän vastustajansa samanmoisella tai jopa voimakkaammalla iskulla.

Onnekseen hätääntynyt Aigi pääsi valkoisen hirvaan olomuodossa kuitenkin pakenemaan. Hän juoksi kuin hukanperkele, takaa-ajajan laukatessa perässä vähintään yhtä hirmuista kyytiä. Hän suuntasi kohti lähitöllä sijaitsevaa jäkäläkangasta. Hän juoksi raivokkaasti niin kuin onteloon isketyllä porolla oli viimeisinä hetkinään tapana.

Kirmattuaan aikansa viiltävä polte rinnassaan hän tunsu suussaan viheliäistä janoa. Hän oli lisäksi niin tok-

kurainen, ettei veren voimaa ylläpitävästä tunnemyrskystä kukaan ollut enää apua paon jatkamisessa. Hänen oli viimein seisahduttava. Mustan hirvaan saavutettua hänet se pysähtyi vain muutaman sylin mitan päähän. Silmät hiirentulta iskien se tuijotti henkitoreissaan vaikeroivaa valkoista hirvasta.

Mirku oli valmis surmaamaan Aigin.

Aigi uskoi itsekin surmansa saapuneen. Hän oli edelleen vankina valkoisen hirvaan pään sisällä. Hirvas puolestaan seisoj kuin puupölkky kipu rinnassaan, janoaan vaikeroiden ja kuolonkangistusta odotellen. Aikansa tuskailtuaan Aigi huomasi kuitenkin pakomahdollisuuden. Nyt hirvas ei ollut enää luontonsa vietävissä niin kuin hetkeä aiemmin. Se oli taipunut kohtaloonsa, mutta se ei vielä merkinnyt sitä, että Aiginkin olisi alistuttava. Tuo oivallus antoi toivoa, mutta nyt hänen oli toimittava joutuisasti.

Katsoessaan oikealle hän huomasi mustan hirvaan hypähtävän ilmaan sen merkiksi, että se olisi valmis antamaan viimeisen iskunsa. Aigi päätti kuitenkin katkaista tämän toimen kysymällä:

”Mirku! Miksi haluat surmata minut?”

Hämmentynyt Mirku pysäytti vauhtinsa vastataksseen Aigille:

”Koska vihaan sinua!”

”Mutta ethän edes tunne minua! Miten voit vihatakaan minua?”

”Hmph... Minun ei tarvitse vastata mitään kaltaisellesi koiralle”, Mirku vastasi matalalla äänellään aloittaen jälleen vauhdinottonsa Aigia kohti.

Aikaa kulutettuaan Aigi tunsi valkoisen hirvaan ja sen luonnon heikenneen niin paljon, että hän itse olisi vihdoin kykenevä irtautumaan sen ruumiista. Hän luki loitsunsa hiljaa mielessään ja sai ne päätökseen samalla kun mustan hirvaan sarvikruunu kaikkine sakaroineen upposi syvälle valkoisen hirvaan sisukseen – lävistäen pernan, keuhkot ja ruokatorvenkin sydämen ohella.

Valkoinen hirvas oli viimeistelty, mutta sen mielen vankina majoillut Aigi pääsi onnekkaasti pakosalle. Mustan hirvaan sarvien läpäistessä valkoisen lajitoverinsa nahan viuhahti Aigin sielu takaisin kohti todellisuutta ja Karijoen rannalla sijainnutta turvekotaa. Musta hirvas oli voittanut valkoisen hirvaan kamppailussa jängänrannalla maanneista vaatimista, mutta noitien välisessä taistossa Mirku oli jäänyt vaille haluamaansa.